

1979, 10. května – Sdělení VONS č. 106 „Jaroslav Šabata má být vězněn do 11. 12. 1980“ o rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 6 o vykonání podmíněně odloženého zbytku trestu odnětí svobody Jaroslava Šabaty uloženého v roce 1972, v příloze záznam závěrečné řeči Jaroslava Šabaty u Obvodního soudu pro Prahu 6 vypracovaný Zdenou Tominovou a Václavem Bendou.

Senát Obvodního soudu pro Prahu 6 rozhodl dnes na návrh prokurátora, že mluvčí Charty 77 Jaroslav Šabata vykoná zbytek trestu v trvání 17 měsíců a 11 dnů, který mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu tří let dne 11. 12. 1976. Toto rozhodnutí zdůvodnil soud tím, že Jaroslav Šabata se v průběhu zkušební doby dopustil nového trestného činu. Jak známo, byl mluvčí Charty 77 Jaroslav Šabata počátkem tohoto roku odsouzen k devíti měsícům nepodmíněně v II. nápravně výchovné skupině za trestný čin útoku na veřejného činitele pro konflikt s příslušníky Veřejné bezpečnosti, k němuž došlo bezprostředně poté, co byl dne 1. 10. 1978 zadržen blízko Cesty čs.-polského přátelství, na níž se spolu s dalšími signatáři Charty 77 chtěl sejit s členy polského Výboru společenské sebeobrany KSS (KOR).¹

Obhájce Jaroslava Šabaty JUDr. Josef Danisz, jemuž bylo zrušeno členství v advokacii k 30. červnu t. r. a který je mezitím trestně stíhán pro výroky, jež pronesl jako Šabatův obhájce,² soudu navrhl, aby jednání bylo odročeno do doby, než bude rozhodnuto o jeho podnětu ke stížnosti pro porušení zákona. Obhájce zdůraznil, že je přesvědčen o nevině Jaroslava Šabaty, který se stal obětí zaujatosti vyšetřujících a soudních orgánů. Soud však návrhu advokáta nevyhověl.

I když soud rozhodoval ve veřejném zasedání, jehož se chtělo účastnit asi třicet přátel Jaroslava Šabaty, byla účast veřejnosti velmi omezena. Vstup byl povolen jen dceři a synovi Jaroslava Šabaty a dále mluvčím Charty 77 Václavu Bendovi a Zdeně Tominové. Naproti tomu nebyli do soudní místnosti vpuštěni zahraniční

zpravodajové akreditovaní v Praze a dr. Wolfgangu Aignerovi, zástupci Amnesty International, nebylo vůbec uděleno vstupní vízum k cestě do Československa. Při odchodu ze soudní budovy byli přátelé Jaroslava Šabaty nezákonně fotografováni.

Pokud jde o odsouzení Jaroslava Šabaty z r. 1972, byl tehdy odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti a půl roku pro trestný čin podvracení republiky (§ 98 odst. 1, 2 tr. z.). Nový devítiměsíční trest vyprší Jaroslavu Šabatovi dne 1. července 1979. Stane-li se dnešní usnesení o přeměně zbytku trestu pravomocným, bude od 1. července 1979 vězněn do 11. 12. 1980 v I. nápravně výchovné skupině. Lze však předpokládat, že půjde stále o politickou izolaci ve věznicí v Litoměřicích, kde byl vězněn poslední léta předchozího trestu a kde je vězněn i nyní. (Adresa: Jaroslav Šabata, nar. 2. 11. 1927, PS 79, 412 81 Litoměřice.)³

Proti dnešnímu usnesení podá Jaroslav Šabata stížnost, o níž bude rozhodovat v neveřejném zasedání Městský soud v Praze.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných považuje další věznění mluvčího Charty 77 Jaroslava Šabaty za svévoli, namířenou proti všem obhájcům občanských práv v Československu.

Příloha: Zkrácený záznam závěrečné řeči dr. Jaroslava Šabaty, který podle paměti pořídili Zdena Tominová a Václav Benda

Vážený pane předsedo, vážený senáte,

chtěl bych se vyjádřit ke dvěma bodům z vystoupení pana prokurátora. Pan prokurátor hovořil o tom, že jsem nevyužil dobrodiní zákona, slovo dobrodiní podtrhuji, a že jsem se nepoučil. Oba tyto pojmy kategoricky odmítám. Jakého dobrodiní zákona jsem měl využít? Když jsem přede dvěma a půl lety stál zde před stejným soudem (pravda, v jiném složení), jasně jsem řekl, že jsem sám o podmíněné propuštění nežádal, že jsem se nikdy necítil vinen, že rozsudek z roku 1972 považuji za nespravedlivý a nezákonný a že budu bojovat za svou úplnou rehabilitaci. Podmíněné propuštění jsem ovšem přijal, považoval jsem je za symptom, za předzvěst nových společenských vztahů a také za alespoň nepatrný odlesk spravedlnosti. Je tomu několik dnů, co

jeden z významných představitelů (a nikoli nemyslíci člověk) řekl, že musíme učinit rozhodný krok směrem k nové kvalitě života společnosti. Já sám jsem přesvědčen, že tento rozhodný krok musí být a bude učiněn, stačí podívat se všude kolem nás, potřebu tyto nové kvality je cítit všude ve světě. Její součástí jsou i mezinárodní pakty o lidských a občanských právech, které se přede dvěma roky staly součástí československého právního řádu. Na to, jakým způsobem této nové kvality společnosti dosáhnout, můžeme mít ovšem různé názory, a to je v pořádku; jiný názor na věc budu mít já jako člen demokratické levice, která se formulovala v opozici k oficiálním stanoviskům, jiný názor budete zřejmě mít vy, kteří se ztotožňujete s politikou současného vedení. Zdůrazňuji však, že jsem vždy – podobně jako ostatní demokratičtí socialisté a komunisté – zastával názor, že nových kvalit společenských vztahů je třeba dosáhnout cestou zákona, v tomto duchu jsem i po svém podmíněném propuštění žil a jednal jako občan této země, opíraje se o práva zaručená mi ústavou i mezinárodními pakty o občanských a politických právech, které náš stát ratifikoval. A že jsem se z předchozího trestu nepoučil? Takovou věc lze snad říci kriminálnímu zločinci, ne však člověku, který zde stojí proto, že má své přesvědčení a hájí svoji pravdu. Nebudu zde podrobně hovořit o tom, že rozsudek Okresního soudu v Trutnově byl nespravedlivý a protizákonný, že jsem byl křivě obviněn, to již – a právem – řekl můj obhájce. Pan prokurátor jistě ví, nebo by měl ze spisů vědět, že políček, který jsem při incidentu v Peci pod Sněžkou ušetřil ve spravedlivém rozhořčení příslušníkovi VB poté, kdy použil vůči mně hrubého násilí, je součástí širšího politického konfliktu, který není vyřešen, který trvá. Toto není vyzývavá řeč; není to vyzývavost, když řeknu, že – ať už tento soud rozhodne jakkoli – jakmile budu propuštěn, budu pokračovat přesně tam, kde jsem stál 1. října 1978: to je věc mého přesvědčení.

Žádám tento senát, aby – až se odebere k poradě – nerozhodoval byrokraticky, formálně; vím, že se v případech, kdy došlo k novému odsouzení v době podmíněného propuštění, zbytek trestu ukládá automaticky. Žádám vás, abyste můj případ nahlédli v jeho širších souvislostech a řídili se při svém rozhodování

objektivně pravdou, spravedlností a svědomím. To je všechno, co jsem chtěl říci.

(Zkrácený záznam závěrečné řeči dr. Jaroslava Šabaty pořídili podle paměti Zdena Tominová a Václav Benda, kteří byli jednání soudu přítomni jako důvěrníci obžalovaného.)

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 7, s. 11–12.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení VONS č. č. 41, 66, 67, 69, 75, 76, 92, 102 a 223, dokumenty č. 41, 66, 67, 69, 75, 76, 92, 102 a 224, a dopis mluvčího Charty 77 Ladislava Hejdánka a VONS rakouskému kancléři Bruno Kreiskému ze 17. 1. 1979 obsahující žádost o pomoc J. Šabatovi u příležitosti jeho návštěvy v Československu, dokument č. 1134.

Důvodem pro zařazení Šabaty do II. nápravně výchovné skupiny byl právě předchozí trest, který mu byl udělen. Viz rozsudek Okresního soudu v Trutnově nad J. Šabatou z 11. 1. 1979, in: KELLER, Petr: Z Krkonoš do vězení. Odsouzení Jaroslava Šabaty v souvislosti se setkáním československých a polských disidentů na československo-polských hranicích v roce 1978, in: Jaroslav Pažout (ed.): *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989*. Sborník grantového projektu, č. 1, Praha 2007, s. 92–96.

² K perzekuci JUDr. Josefa Danisze viz sdělení VONS č. 104, 116, 119, 163, 165 a 170, dokumenty č. 104, 117, 120, 164, 166 a 171.

³ Po vynesení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové byl Jaroslav Šabata umístěn do věznice v Ostrově nad Ohří ve II. nápravně výchovné skupině v otevřeném oddělení a teprve později byl umístěn do I. nápravně výchovné skupiny na zvláštního oddělení určené také pro politické vězně v NVÚ Litoměřice, kde se jako jediný politický vězeň cítil v naprosté „izolaci“. Jeho spoluvězni (na cele byl vždy jen s jedním člověkem) byli zcela nepochybně záměrně vybíráni podle svého psychologického profilu. Přes změnu nápravně výchovné skupiny mu měla být zachována četnost návštěv jedenkrát za půl roku (platná pro II. nápravně výchovnou skupinu). Viz článek „Jaroslav Šabata – 7 let ve vězení“ in: *Listy* 10, 1980, č. 3–4 (červenec), s. 29; též rozhovor Petra Kellera s Jaroslavem Šabatou, 8. 11. 2007.